

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1126
Toplantı Tarihi/Sayısı : 18.7.2023/34
Karar Numarası : 2023/550
Başvuran : O.B.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Sungurlu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın bulunduğu Ceza İnfaz Kurumunda; kendisine hakaret edildiği için Cumhuriyet Başsavcılığına ve çeşitli kurumlara dilekçe yazdığı ancak bu dilekçelerin gönderilmediği, açlık grevine başladığı için başvurana sıvı tüketimi yaptırılmadığı, limon, şeker ve tuzun verilmediği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru dilekçesi ve ekleri doğrultusunda, Ulusal Önleme Mekanizması Birimi tarafından incelemesi gerçekleştirilen başvuruda başvuran özetle:

a. Bulunduğu Kurumda kendisine hakaret edildiği için Cumhuriyet Başsavcılığına, Adalet Bakanlığına, CİMER'e (Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi) ve diğer kurumlara dilekçe yazdığını ancak bu dilekçelerin ilgili kurumlara gönderilmediğini,

b. 27/7/2022 tarihinde açlık grevine başladığını, Kurum psikoloğu, doktoru ve Müdürü ile odada görüşme gerçekleştirdiğini ancak sorununu çözmediklerini,

c. Açlık grevine başladığı için kendisine sıvı tüketimi yaptırılmadığını, limon, şeker ve tuzun verilmediğini iddia etmiştir.

3. Muhatap Sungurlu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 29/8/2022 tarihli yazılı görüşte özetle:

a. Başvuranın Kurumda bulunduğu süre boyunca farklı kurumlara yazdığı 83 adet dilekçesinin ilgili kurumlara gönderildiği,

b. Başvuran açlık grevine başladığı için Kurum doktor ve psikoloğunun kendisiyle görüşme gerçekleştirdiği, Kurum psikoloğu tarafından ikna edilmeye çalışılsa da başvuranın açlık grevinden vazgeçmeyeceğini belirttiği,

c. Başvuranın kendisine hakaret edildiği iddiasıyla ilişkili olarak; 10/8/2022 ve 17/8/2022 tarihlerinde Cumhuriyet Savcısı ile görüşme gerçekleştirdiği, gerekli bilgilendirmelerin Cumhuriyet Savcısı tarafından yapılmış olduğu,

ç. Başvuranın iddialarının gerçeği yansıtmadığı, başvuranın iddialarıyla ilgili herhangi bir delil sunmadığı

belirtilmiş ve ilgili bilgi ve belgeler Kurumumuza sunulmuştur.

4. Başvuranın 12/9/2022 tarihli yazılı görüşünde özetle; başvuru dilekçesindeki iddia ve talepler yinelenmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında düzenlenmiştir.

6. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamında Kuruma bizzat başvuru yapabileceği*" belirtilmiştir.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar hakkında Yönetmelik'in "*Gereççeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesinin birinci fıkrasına göre;

"*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gereççeli kabul edilmezlik kararı verilir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddia ve talepleri, Ceza İnfaz Kurumu İdaresinin yanıtları, konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

9. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrasına göre; "*Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.*" Aynı maddenin üçüncü fıkrasına göre; "*Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya ve muameleye tabi tutulamaz.*" Anayasa'nın 17'nci maddesinde düzenlenmiş olan devletin bireyin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına saygı yükümlülüğü, öncelikle kamu otoritelerinin bu hakka müdahale etmemelerini, dolayısıyla anılan maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen şekillerde kişilerin fiziksel ve ruhsal zarar görmelerine neden olmalarını gerektirmektedir (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Cezmi Demir ve diğerleri*, B. No: 2013/293, 17.7.2014, para. 81).

10. AYM, kötü muameleye maruz kalması nedeniyle mağdur olduğunu ileri süren kişilerin kötü muamele yasağı kapsamına giren ağırlıkta bir muamele görmüş olabileceklerini gösteren emareleri ve delilleri sunmaları gerektiğini; bu kapsamda mağdur olduğunu ileri süren kişilerin açıklamalarının olgulara dayanmaması, iddialarının delillerle desteklenmemesi hatta kimi zaman delillerin uyumsuzluğu, kötü muamelenin yapıldığı yer, zaman ve diğer konulardaki çelişkili ifadeleri gibi hususların kötü muamelenin gerçekliğini şüpheye düşüreceğini ifade etmektedir (AYM, *Beyza Metin*, B. No: 2014/19426, 12.12.2018, para. 45-46).

11. Başvuran ilk olarak bulunduğu Kurumda kendisine hakaret edildiği için Cumhuriyet Başsavcılığına, Adalet Bakanlığına, CİMER'e ve diğer kurumlara dilekçe yazdığını ancak bu dilekçelerin ilgili kurumlara gönderilmediğini iddia etmektedir. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "Hükümlüler ile yakınları ve ilgililerin bilgilendirilmesi" başlıklı 56'ncı maddesinin ikinci fıkrasına göre; "Hükümlüye, kurum en üst amirine veya görevlendirdiği bir personele, talep veya şikâyetlerini her gün bildirme olanağı tanınır. Talep veya şikâyetler, ilgisine veya konusuna göre yargı mercilerine veya diğer yetkili makamlara iletilir. Talep veya şikâyet konusu başvurunun sonucu hakkında hükümlü, geciktirilmeden bilgilendirilir." Muhatap Kurumdan alınan yazılı görüşte; başvuranın Kurumda bulunduğu süre boyunca farklı kurumlara yazdığı 83 adet dilekçenin ilgili kurumlara gönderildiği belirtilmiştir. Kurumumuzca incelenen belgelere göre; başvuranın Cumhuriyet Başsavcılığına yazmış olduğu aynı konulu dilekçelerine istinaden 10/8/2022 ile 17/8/2022 tarihlerinde Cumhuriyet Savcısı ile görüşme gerçekleştirdiği ve başvuranın yazdığı 12/9/2022, 24/10/2022 ve 3/2/2023 tarihli farklı konuları içeren dilekçelerinin Kurumumuza ulaştığı tespit edilmiştir. Somut olayda başvuranın iddiasını ispat etmek için herhangi bir delil sunmadığı ve incelenen belgelerden başvuranın iddialarının gerçeği yansıtmadığı tespit edildiğinden; açıkça dayanaktan yoksun olan iddianın *kabul edilmez* olduğu kanaatine varılmıştır.

12. Başvuran ikinci olarak; 27/7/2022 tarihinde açlık grevine başladığını, Kurum psikoloğu, doktoru ve Müdürü ile odada görüşme gerçekleştirdiğini ancak sorununu çözmediklerini, ayrıca açlık grevine başladığı için kendisine sıvı tüketimi yaptırılmadığını, limon, şeker ve tuzun verilmediğini iddia etmiştir. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Hükümlünün kendisine verilen yiyecek ve içecekleri reddetmesi" başlıklı 82'nci maddesinin birinci fıkrasına göre; "Hükümlüler, hangi nedenle olursa olsun, kendilerine verilen yiyecek ve içecekleri sürekli olarak reddettikleri takdirde; bu hareketlerinin kötü sonuçları ile bırakacağı bedensel ve ruhsal hasarlar konusunda ceza infaz kurumu hekimince bilgilendirilirler. Psiko-sosyal hizmet birimince de bu hareketlerinden vazgeçmeleri yolunda çalışmalar yapılır ve sonuç alınamaması halinde, beslenmelerine kurum hekimince belirlenen uygun ortamda başlanır." Kurumumuzca edinilen belgelere göre; Kurum doktoru tarafından başvuran ile görüşme gerçekleştirildiği, bu görüşmede yiyecek ve içecekleri reddetmesinin sağlığını olumsuz etkileyebileceğinin belirtildiği, başvuranın Kurum psikoloğu ile de görüşme gerçekleştirdiği, psikoloğun başvuranı bu eyleminden vazgeçirmek için telkinlerde bulunduğu görülmüştür. Başvuranın görüşme esnasında; Kurumdaki bazı personelle arasının iyi olmadığını, etken maddesi *pregabalin* olan yeşil reçeteli bir ilacı yazdırmak istediğini, Kurumdan gitmek istediğini ve bu nedenlerle açlık grevine başladığını belirttiği tespit edilmiştir. 5275 sayılı Kanun'un 82'nci maddesine uygun olarak Kurum hekimi ile psikoloğun başvuranı bilgilendirdiği görülmüştür.

13. Başvuran, su, tuz, şeker ve limonu talep etmesine rağmen kendisine verilmediğini her ne kadar iddia etmiş olsa da; Kurumumuza bu hususu ispatlayacak herhangi bir delil sunmamıştır. Ayrıca başvuranın Kurumumuza gönderdiği ve 2022/1645 Başvuru Numarası ile incelenen 24/10/2022 tarihli dilekçesinde, kantin ihtiyacı için infaz ve koruma memurlarına liste verdiğini ancak istediği ürünleri kantinden satın alamadığını belirttiği görülmüştür. Tüm bu açıklamalar birlikte değerlendirildiğinde; mağdur olduğunu ileri süren başvuranın iddialarını delillerle desteklemediği ve Kurumumuza farklı tarihlerde gönderdiği dilekçelerdeki beyanlarının birbiri ile çeliştiği tespit edilmiştir. Sonuç olarak; açıkça dayanaktan yoksun olan iddianın *kabul edilmez* olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

18/7/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alışan TİRYAKİ
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŐ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye